

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
ANAYASA MAHKEMESİ

BİRİNCİ BÖLÜM

KARAR

MAKBULE TALAY BAŞVURUSU

(Başvuru Numarası: 2013/8592)

Karar Tarihi: 6/1/2016

R.G. Tarih ve Sayı: 11/3/2016-29650

BİRİNCİ BÖLÜM

KARAR

Başkan : Burhan ÜSTÜN
Üyeler : Hicabi DURSUN
Erdal TERCAN
Hasan Tahsin GÖKCAN
Kadir ÖZKAYA
Raportör : Nahit GEZGİN
Başvurucu : Makbule TALAY
Vekili : Av. Nejdet EDEMEN

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuru, yakının ölümü ile sonuçlanan olaya ilişkin soruşturma ve akabinde yapılan kovuşturmanın makul sürede sonuçlandırılmaması nedeniyle yaşam hakkının usul boyutunun ihlal edildiği iddialarına ilişkindir.

II. BAŞVURU SÜRECİ

2. Başvuru 19/11/2013 tarihinde Van 5. Asliye Hukuk Mahkemesi vasıtasıyla yapılmıştır. Başvuru formu ve eklerinin idari yönden yapılan ön incelemesi neticesinde başvurunun Komisyona sunulmasına engel teşkil edecek bir eksikliğin bulunmadığı tespit edilmiştir.

3. Birinci Bölüm İkinci Komisyonunca 18/12/2013 tarihinde, başvurunun kabul edilebilirlik incelemesinin Bölüm tarafından yapılmasına karar verilmiştir.

4. Bölüm Başkanı tarafından 13/2/2015 tarihinde, başvurunun kabul edilebilirlik ve esas incelemesinin birlikte yapılmasına karar verilmiştir.

5. Başvuru belgelerinin bir örneği bilgi için Adalet Bakanlığına (Bakanlık) gönderilmiştir. Bakanlık, görüşünü 8/4/2015 tarihinde Anayasa Mahkemesine sunmuştur.

6. Başvurucu, Bakanlığın görüşüne karşı beyanlarını 4/5/2015 tarihinde ibraz etmiştir.

III. OLAY VE OLGULAR

A. Olaylar

7. Başvuru dilekçesi ve ekleri ile Ulusal Yargı Ağı Projesi (UYAP) üzerinden incelenen başvuruya konu dava dosyası içeriğinden tespit edilen ilgili olaylar özetle şöyledir:

8. Başvurucunun oğlu olan Şükrü Talay (Ş.T.) 29/8/1997 tarihinde arkadaşları M.Ç. ve İ.T. ile Van ili merkezinden köyüne gitmek üzere İ.T. ye ait kamyonetle yola çıkmıştır.

9. Aynı tarihte Van ilinde geçici görevli bulunan Hakkari Emniyet Müdürlüğü Özel Hareket Şube Müdürlüğünde görevli olan bir kısım polis memuru, Hakkari iline gitmek üzere saat 14.00 sıralarında araçlarıyla yola çıkmış, saat 15.10'da Van-Hakkari kara yolu üzerinde bulunan Güzeldere mevkiine geldikleri sırada bir kamyoneti yolda ters çeviren terör örgütü mensupları ile ağır silahlı çatışmaya girmiştir.

10. Çatışma sonucunda terör örgütü mensupları olay yerinden kaçarak uzaklaşmış, o sırada Albayrak Jandarma Komutanlığında görevli bulunan uzman çavuş M.T. ye, Güzeldere geçidinden polis memurlarının bulunduğu bölgeye doğru şüpheli bir aracın gelmekte olduğu telsiz anonsu ile bildirilmiş, bunun üzerine M.T., durumu hemen polis memurlarına iletmıştır.

11. Polis memurları, bu bilgi üzerine Van istikametinden gelen araçları durdurarak araçta bulunan kişileri aramaya başlamışlar, bu sırada aynı istikametten gelmekte olan Ş.T. ve arkadaşlarının içinde bulunduğu aracı da durdurmuşlardır.

12. Polis memurlarının arama yapılacağından bahisle Ş.T. ve arkadaşlarına araçtan inmelerini söylemeleri üzerine M.Ç. ve İ.T. bu isteğe uymuş ancak Ş.T. bu isteği reddetmiştir.

13. Akabinde bu polis memurlarından bazıları, Ş.T.yi çekerek araçtan indirmiş; silah dipçığı ile vurmaya ve tekmelemeye başlamışlardır. Bu arada olay yerine gelen Uzman Çavuş M.T. ve jandarma erleri, bu memurların Ş.T. ye daha fazla vurmalarına engel olup olayı sonlandırmıştır.

14. Bir süre dipçiklenip tekmelenen ve aldığı darbelerin şiddeti nedeniyle yerde yaralı bir vaziyette kalan Ş.T., olay yerinde durdurulan başka bir araçta bulunan tanık Ö.K. tarafından bir jandarma erinin de yardımıyla kucaklanarak aracına götürülmüştür.

15. Tanık İ.T., tedavi için doktora gitmeyi kabul etmeyen Ş.T.yi başvurucunun (Ş.T.nin annesi) bulunduğu köye götürmüştür. Ş.T., olayın gerçekleştiği ve annesinin yanına geldiği tarihten iki gün sonra 31/8/1997 tarihinde yaşamını yitirmiştir.

16. Başkale Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından olay hakkında derhâl soruşturma başlatılmış, nöbetçi Cumhuriyet Savcısınca aynı tarihte Ş.T. ye ait ceset üzerinde ölü muayene ve otopsi işlemleri yapılmış, çeşitli bölgelerinde birçok darp ve cebir izi tespit edilerek hakkında sistematik otopsi işlemine karar verilmiştir.

17. Adli Tıp Kurumu Başkanlığı 1. İhtisas Kurulunun (Adli Tıp Kurumu) 19/6/1998 tarihli raporunda "*maktulün tüm vücuduna yönelik ağır ve yaygın künt travmalara maruz kaldığı, travmatik değişimlerin genişliği ve yaygın doku için kanamaların ağırlığı dikkate alındığında, maktulün, yaygın künt genel beden travmasına maruz kalmış olduğu ve bu travmaların ölüme etkili olacağı, ancak olayın gelişimi ve olgunun öyküsü bilinmediğinden mevcut verilerle ölüm sebebinin belirlenemediği*" tespitine yer verilmiştir.

18. Soruşturmada Cumhuriyet Savcılığınca olay hakkında görgüleri olduğu tespit edilen tanıkların ifadeleri alınmış, ilgili Emniyet Müdürlüğünden olay tarihinde söz konusu bölgede görevli olan personelin açık kimliklerinin bildirilmesi ile fotoğraflarının gönderilmesi istenmiş, sonrasında şüphelilere ait bu fotoğraflar tanıklara gösterilmek suretiyle teşhis işlemi yapılmıştır.

19. Yapılan bu işlemlerden sonra Cumhuriyet Başsavcılığının 19/10/1998 tarihli kararı ile şüphelilerin kamu görevlisi olduğu gerekçesiyle haklarında görevsizlik kararı verilerek soruşturma dosyası Hakkari Valiliğine gönderilmiş; Hakkari İl İdare Kurulunun 26/9/1999 tarihli ve 1999/43 numaralı “*lüzumu muhakeme kararı*” ile şüpheliler Özel Harekat polis memurları M.A., M.Ö., H.B., M.İ., E.Y. ve U.D. hakkında kastı aşmak suretiyle öldürme suçundan ayrı ayrı cezalandırılmaları talebiyle Hakkari Ağır Ceza Mahkemesinde kamu davası açılmıştır.

20. Davaya bakan Hakkari Ağır Ceza Mahkemesi, suç yerinin Van iline bağlı Başkale ilçesi olması nedeniyle 12/3/2001 tarihinde yer bakımından yetkisizlik kararı vererek dosyayı Van 1. Ağır Ceza Mahkemesine (Mahkeme) göndermiştir.

21. Dava dosyası yetkisizlik kararı ile uhdesine gelen Van 1. Ağır Ceza Mahkemesince yapılan yargılama sırasında başvuru davaya müdahil sıfatıyla katılmış ve oğlunun, ölmeden önce kendisini darp edenlerin Özel Harekât Timi mensupları olduğunu söylediğini ifade ederek eylemi gerçekleştirenlerden şikâyetçi olduğunu bildirmiştir.

22. Mahkemece görgü tanıklarının ifadeleri yeniden alınmış ve sanıkların sorgulamaları yapılmıştır. Sanıklar savunmalarında üzerlerine atılı suçlamaları reddetmişlerdir. İfadeleri alınan tanıkların, sanık polis memurlarından bir kısmını teşhis edip bu memurların yargılamaya konu eylemi gerçekleştirdiklerini beyan ettikleri anlaşılmıştır.

23. Mahkemece yapılan yargılama sonucunda verilen 28/4/2004 tarihli ve K.2004/94 sayılı karar ile mevcut delil durumuna göre sanıklardan M.T., U.D. ve E.Y.nin beraatlarına; M.Ö., M.A., M.İ. ve H.B.nin ise ayrı ayrı 13 yıl 4 ay hapis cezasıyla cezalandırılmalarına ve ömür boyu kamu hizmetlerinden men edilmelerine karar verilmiştir.

24. Kararın temyiz edilmesi sonucunda dava dosyası, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının 15/6/2005 tarihli ve 2004/200491 sayılı yazısı ile suç tarihinden sonra yürürlüğe giren 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu’nun genel ve özel kısımlarında yer alan yeni ve değişik düzenlemeler nedeniyle yeniden değerlendirilmek üzere Mahkemeye iade edilmiştir.

25. Söz konusu yazıya istinaden Mahkemece yeniden yapılan yargılama sonucunda 21/7/2006 tarihli ve K.2006/268 sayılı karar ile suç tarihinden sonra yürürlüğe giren 5237 sayılı Kanun’un ceza miktarı bakımından lehlerine olduğu kabul edilerek sanıkların bu kez ayrı ayrı 11 yıl 8 ay hapis cezası ile cezalandırılmalarına karar verilmiştir.

26. Temyiz edilmesi üzerine anılan karar, Yargıtay 1. Ceza Dairesinin 7/2/2008 tarihli ve K.2008/724 sayılı kararında “*olay ile ölüm arasında iki günlük sürenin geçmiş olması da nazara alınarak; maktulün ölümü ile olay arasında illiyet bağının bulunup bulunmadığı, maktulün olaydan önce de hasta olduğu söylenmesi de göz önüne bulundurularak ölümün gerçekleşmesinde başkaca ortak neden bulunup bulunmadığına dair rapor alınarak, alınan bu rapor sonucuna göre sanıkların hukuki durumlarının tayin ve takdiri gerekirken yazılı şekilde eksik inceleme sonucu hüküm kurulması*” gerekçesi ile bozulmuştur.

27. Bozma kararı gereği Mahkemece Adli Tıp Kurumundan bu konuyla ilgili yeniden rapor aldırılmış olup Kurumunun 11/8/2010 tarihli raporunda “*kişinin ölümünün, olay ile ölüm arasında geçen süre dikkate alındığında; yumuşak doku kanaması ve gelişen komplikasyonlardan meydana gelmiş olduğunun ve kişinin maruz kaldığı bildirilen travma ile ölüm arasında illiyet bağı bulunduğunun kabulü gerektiği*” belirtilmiştir.

28. Mahkemenin 25/4/2011 tarihli ve K.2011/259 sayılı kararı ile sanıkların yeniden ayrı ayrı 11 yıl 8 ay hapis cezası ile cezalandırılmalarına karar verilmiştir.

29. Sanıklar tarafından temyiz edilen bu karar, Dairenin 18/9/2012 tarihli ve K.2012/6591 sayılı kararıyla bu kez “bozmadan sonra sanıklar müdafilerinin duruşmaya çağrılmaması suretiyle savunma haklarının kısıtlanmış olması” gerekçesi ile yeniden bozulmuştur.

30. Mahkeme tarafından, bozma kararına uyularak anılan eksiklikler giderilmiş olup 12/6/2013 tarihli ve K.2013/341 sayılı karar ile sanıkların 11 yıl 8 ay hapis cezası ile cezalandırılmalarına yeniden karar verilmiştir. Kararın gerekçesinin ilgili bölümü şöyledir:

“Olay günü bir görev nedeniyle Van ilinde bulunan Hakkari Emniyet Müdürlüğü Özel Hareket Şube Müdürlüğünde görevli polis memuru olan sanıkların, Hakkari iline gitmek üzere saat 14.00 sularında P... ve L... marka araçlarla yola çıktıkları, saat 15.10 sularında Güzeldere mevkiine geldikleri sırada, bir kamyoneti yola ters bir şekilde durduran teröristler ile silahlı çatışmaya girdikleri, bu çatışma sonucunda teröristlerin olay mahallini kaçarak terk ettikleri, bu sırada Albayrak Jandarma Karakolunda görevli Uzman Çavuş M.T.'ye geçitte şüpheli bir aracın geldiği hususunun telsizle anons edildiği, M.T.'nin bu durumu sanıklara aktarması üzerine sanıkların Van istikametinden gelen araçları durdurarak aramaya başladıkları, bu sırada İ.T.'nin kullandığı kamyonetle Van ilinden Başkale istikametine gitmekte olan maktul Şükrü Talay ile M.Ç.'nin de içinde bulunduğu kamyoneti sanıkların durdurarak bu şahısları araçtan aşağıya indirdikleri, maktul Şükrü Talay'ın araçtan inmek istemediğini beyan etmesi üzerine, bu şahsı araçtan çekerek indirdikleri, sanıklar M.Ö., M.İ., H.B. ve M.A.'nin silah dipçikleri ve tekmelerle Şükrü Talay'a vurmaya başladıkları, olay mahallinde bulunan Jandarma Uzman Çavuş M.T. ile Jandarma erlerinin araya girmeleri sonucu eylemin son bulduğu, ancak aldığı darbeler sonucu Şükrü'nün ayağa kalkamayacak halde olup yerde sürüldüğü, tank Ö. K.'nin Şükrü'yü kucaklayarak araca bindirdiği, İ.T.'nin M.Ç.'yi de alarak Şükrü ile birlikte Güzelsü köyüne gittikleri, sabaha kadar kamyonun içinde kaldıkları, İ.T.'nin Şükrü'yü doktora götürmek istemesine rağmen, Şükrü'nün istememesi ve ısrarı sonucu kamyonla Başkale İlçesi Güleçler köyüne geldikleri, İ.T.'nin Şükrü'yü annesi Makbule Talay'a teslim ettiği, Şükrü'nün Adli Tıp Kurumu 1. İhtisas Kurulunun 19/6/1998 tarihli raporunda belirtildiği üzere tüm vücuduna yönelik ağır ve yaygın künt travmalar sonucu 31/8/1997 günü saat 05:00 sularında öldüğü anlaşılmıştır.

Olay mahallinde bulunan tanık M.T.'nin teşhis tutanağında, sanıklar M.Ö., M.İ., H.B. ve M.A.'yi teşhis ederek kavgaya karışan şahıslar oldukları, olay mahallinde bulunan diğer sanıkların kavgaya karışmadıklarına dair beyanı, tanık İ.T.'nin teşhis tutanağında sanıklar M.İ. ve M.A.'yi teşhis eden beyanı, tanık M.Ç.'nin maktul Şükrü'ye vuran şahısların 4-5 kişi olduklarına dair 16/2/1998 tarihli Savcılık beyanı, tanık Ö.K.'nin ‘Şükrü Talay'ın başında 4 tane görevli olduğunu zannettiğim kişiler vardı, bunlar Şükrü'ye dipçik ve tekmelerle vuruyorlardı’ diye 9/3/1999 tarihinde, Polis Baş Müfettişi G.K.'ye verdiği beyandan olay mahallinde sanıklarla birlikte beraat eden şahısların da olduğu ancak maktul Şükrü Talay'ı darp eden sanıkların M.Ö., M.İ., H.B. ve M.A. oldukları kabul edilmiştir.

Adli Tıp Kurumu 1. İhtisas Kurulunun 19.06.1998 tarihli raporlarında maktulün yaygın künt genel beden travmasına maruz kalmış olduğu, bu travmaların ölüme etkili olacağı, ancak olayın gelişimi ve olgunun öyküsü bilinmediğinden mevcut verilerle ölüm sebebinin belirlenemediği yazılmış olması ve bu yönde yapılan bozma üzerine olay ile ölüm arasında illiyet bağı olup olmadığı yönünde yeniden 11.08.2010 tarihinde rapor alınmış, raporda olay ile ölüm arasında illiyet bağının bulunduğu bildirildiği anlaşılmıştır.

...”

31. Anılan karar sanıklar tarafından yeniden temyiz edilmiş, dava dosyası henüz temyiz incelemesi aşamasında iken başvuru tarafından 19/11/2013 tarihinde bireysel başvuruda bulunulmuştur.

32. Başvurucunun bireysel başvuruda bulunmasından sonra temyiz incelemesinde olan karar, Dairenin 4/2/2015 tarihli ve K.2015/419 sayılı ilamıyla onandığından aynı tarihte kesinleşmiştir. Sanıklara ilişkin kesinleşmiş cezaların infaz evrakları, Mahkemece 3/3/2015 tarihinde gereği yapılmak üzere Cumhuriyet Başsavcılığına gönderilmiştir.

B. İlgili Hukuk

33. 5237 sayılı Kanun'un "Neticesi sebebiyle ağırlaşmış yaralama" kenar başlıklı 87. maddesinin (4) numaralı fıkrası şöyledir:

"(4) Kasten yaralama sonucunda ölüm meydana gelmişse, yukarıdaki maddenin birinci fıkrasına giren hallerde sekiz yıldan on iki yıla kadar, üçüncü fıkrasına giren hallerde ise on iki yıldan on altı yıla kadar hapis cezasına hükmolunur."

34. Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunun soruşturma usul ve esaslarına ilişkin 18/10/2011 tarihli genelgesinin ilgili bölümleri şöyledir:

"Kanunlarımıza göre suç teşkil eden olaylar sebebiyle adli merciler tarafından soruşturmaların süratle, etkili ve adil biçimde yapılması, adil yargılanma hakkı ve diğer evrensel hakların korunması suretiyle şüphelilerin delilleriyle birlikte bağımsız mahkemeler önüne çıkarılması ve yapılacak kovuşturmalar sonunda ceza adaletinin hızlı ve isabetle gerçekleştirilmesi; suç işleme eğiliminde bulunanlar üzerinde meydana getireceği caydırıcılık etkisi sebebiyle büyük önem taşımaktadır.

Öte yandan, soruşturma sürecinde insan hakları ihlallerinin önlenmesi, delillerin zamanında ve usulüne uygun toplanması, kişi ve kurumların mağdur edilmemesi ve en önemlisi de toplumun yargıya olan güveninin tesisi ve devamı için soruşturma işlemini yürüten Cumhuriyet savcılarının bu hususlarda azami ölçüde hassas davranması gerekmektedir. Cumhuriyet savcısının en temel görevlerinden biri, ihbar veya başka bir suretle bir suçun işlendiği izlenimini veren bir hâli öğrenir öğrenmez kamu davasını açmaya yer olup olmadığına karar vermek üzere hemen işin gerçeğini araştırmaya başlamak, şüphelinin lehine ve aleyhine olan delilleri eşit bir çaba göstererek toplamak ve muhafaza altına almaktır.

...

Bu itibarla,

...

3- İnsan haklarına saygılı bir şekilde maddi gerçeğin araştırılması ve adil bir yargılamanın yapılabilmesi için soruşturmaların zamanında, etkin, eksiksiz, süratli ve düzenli bir şekilde yürütülmesi...

...

19- Ağır cezalı suçlar başta olmak üzere, özel kanunlarda soruşturmanın bizzat Cumhuriyet savcıları tarafından yapılmasını öngören suçlar ile zorunluluk bulunmadığı takdirde önemli olaylara ilişkin diğer soruşturmaların da kolluk görevlilerine bırakılmayarak bizzat Cumhuriyet savcıları tarafından yapılması,

4483 sayılı Kanunun uygulanmasında;

a) Memurlar ve diğer kamu görevlilerinin bu Kanun kapsamına giren suçlarına ilişkin herhangi bir ihbar veya şikâyet veya böyle bir durumun öğrenilmesi halinde ivedilikle toplanması gerekli ve kaybolma ihtimali bulunan delilleri tespitten başka hiçbir işlem

yapılmaksızın ve hakkında ihbar veya şikâyetle bulunulan memur veya diğer kamu görevlisinin ifadesine başvurulmaksızın evrakın bir örneğinin ilgili makama gönderilerek soruşturma izni istenmesi,

b) İhbar veya şikâyetlerden dolayı izin vermeye yetkili menciye gönderilen evraka ilişkin anılan Kanunun 7 inci maddesi gereğince, yetkili mercisinin soruşturma izni verilmesi ya da verilmemesi yönündeki kararını inceleme süresi dâhil 30 gün içerisinde vermesi gerektiği ve bu sürenin zorunlu hâllerde 15 günü geçmemek üzere bir defa uzatılabileceği dikkate alınarak itiraz hakkının kullanılabilmesi, evrakın sürüncemede bırakılmaması bakımından belirtilen sürelerin makulün üzerinde aşılması durumunda evrakın neticesinin araştırılması,

...”

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

35. Mahkemenin 6/1/2016 tarihinde yapmış olduğu toplantıda başvuru incelenip gereği düşünüldü:

A. Başvurucunun İddiaları

36. Başvurucu, oğlunun kolluk görevlileri tarafından öldürülmesi ile sonuçlanan olay hakkında başlatılan soruşturma ile akabinde yapılan kovuşturmanın yaklaşık on yedi yıldır devam etmesine rağmen sonuçlandırılmaması nedeniyle Anayasa'nın 17., 36. ve 40. maddelerinde koruma altına alınan yaşam, adil yargılanma ve etkili başvuru haklarının ihlal edildiğini ileri sürmüştür, maddi ve manevi tazminat talebinde bulunmuştur.

B. Değerlendirme

37. Anayasa Mahkemesi, olayların başvuru tarafından yapılan hukuki nitelendirmesi ile bağlı olmayıp olay ve olguların hukuki tavsifini kendisi takdir eder (*Tahir Canan*, B. No: 2012/969, 18/9/2013, § 41). Bu nedenle ceza soruşturmasında mağdur (suçtan zarar gören) konumunda olan başvuru hakkı ve Anayasa'nın 40. maddesinde koruma altına alınan etkili başvuru hakkı ve Anayasa'nın 17. maddesinde koruma altına alınan yaşam hakkı kapsamında etkili soruşturma yükümlülüğü ile ilişkili görülerek değerlendirmenin anılan maddeler kapsamında yapılması gerektiği kanaatine varılmıştır.

1. Kabul Edilebilirlik Yönünden

38. 30/3/2011 tarihli ve 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 46. maddesinin (1) numaralı fıkrasında ancak ihlale yol açtığı ileri sürülen işlem, eylem ya da ihmal nedeniyle güncel ve kişisel bir hakkı doğrudan etkilenenlerin bireysel başvuru hakkına sahip oldukları kurala bağlanmıştır. Yaşam hakkının doğal niteliği gereği, yaşamını kaybeden kişi açısından bu hakka yönelik bir başvuru ancak yaşanan ölüm olayı nedeniyle ölen kişinin mağdur olan yakınları tarafından yapılabilecektir. Başvuru konusu olayda başvuru, ölen kişinin annesidir. Bu nedenle başvuru ehliyeti açısından bir eksiklik bulunmamaktadır (*Serpil Kerimoğlu ve diğerleri*, B. No: 2012/752, 17/9/2013, § 41).

39. Diğer taraftan somut başvuruya konu yargılamada verilen karar kesinleşmeden bireysel başvuruda bulunulduğundan başvuru, başvuru yollarının tüketilmesi kuralı açısından ayrı bir değerlendirme yapılmasını gerektirmektedir.

40. Anayasa'nın 148. maddesinin üçüncü fıkrasının ilgili kısmı şöyledir:

“ ... Başvuruda bulunabilmek için olağan kanun yollarının tüketilmiş olması şarttır.”

41. 6216 sayılı Kanun'un "*Bireysel başvuru hakkı*" kenar başlıklı 45. maddesinin (2) numaralı fıkrası şöyledir:

“İhlale neden olduğu ileri sürülen işlem, eylem ya da ihmal için kanunda öngörölmüş idari ve yargısal başvuru yollarının tamamının bireysel başvuru yapılmadan önce tüketilmiş olması gerekir.”

42. Anılan Anayasa ve Kanun hükümleri uyarınca Anayasa Mahkemesine bireysel başvuru “ikincil nitelikte bir kanun yolu” olup bu yola başvurulmadan önce kural olarak olağan kanun yollarının tüketilmiş olması şarttır.

43. Temel hak ve özgürlüklere saygı, devletin tüm organlarının anayasal ödevi olup bu ödevin ihmal edilmesi nedeniyle ortaya çıkan hak ihlallerinin düzeltilmesi idari ve yargısal makamların görevidir. Bu nedenle temel hak ve özgürlüklerin ihlal edildiği iddialarının öncelikle idari merciler ve derece mahkemeleri önünde ileri sürülmesi, bu makamlar tarafından değerlendirilmesi ve bir çözüme kavuşturulması esastır (*Ayşe Zıraman ve Cennet Yeşilyurt*, B. No: 2012/403, 26/3/2013, § 16).

44. Buna göre Anayasa Mahkemesine bireysel başvuru, iddia edilen hak ihlallerinin derece mahkemelerince düzeltilmemesi hâlinde başvurulabilecek ikincil nitelikte bir kanun yoludur. Bireysel başvuru yolunun ikincil niteliği gereği, Anayasa Mahkemesine bireysel başvuruda bulunabilmek için öncelikle olağan kanun yollarının tüketilmesi zorunludur. Bu ilke uyarınca başvuru Anayasa Mahkemesi önüne getirdiği şikâyetini öncelikle ve süresinde yetkili idari ve yargısal mercilere usulüne uygun olarak iletmesi, bu konuda sahip olduğu bilgi ve kanıtlarını zamanında bu makamlara sunması ve aynı zamanda bu süreçte dava ve başvurusunu takip etmek için gerekli özeni göstermiş olması gerekir. Bu şekilde olağan denetim mekanizmaları önünde ileri sürölüp takip edilmeyen temel hak ve özgürlüklerin ihlaline ilişkin iddialar, Anayasa Mahkemesi önünde bireysel başvuru konusu yapılamaz (*Ayşe Zıraman ve Cennet Yeşilyurt*, § 17).

45. Ayrıca 6216 sayılı Kanun’un 45. maddesinin ikinci fıkrası uyarınca ihlale neden olduğu ileri sürülen işlem, eylem ya da ihmal için kanunda öngörölmüş idari ve yargısal başvuru yollarının tamamının bireysel başvuru yapılmadan önce tüketilmiş olması, başka bir deyişle bireysel başvurunun yapıldığı tarihte başvuru koşullarının tamamının sağlanmış olması gerekir. Bununla birlikte bir başvuru yolu yoksa ya da olan başvuru yolları etkili değilse Anayasa Mahkemesi somut olayın koşullarını dikkate alarak bir başvurunun incelenmesine karar verebilir (*Ümit Ata*, B. No: 2012/254, 6/2/2014, § 33).

46. Diğer yandan başvuru yollarının tüketilmiş olmasına dair usul kuralı yorumlanırken kişilerin mahkemeye erişim hakkına zarar verecek bir yorumun benimsenmesinden de kaçınılmalıdır.

47. Dava açma ya da kanun yollarına başvuru için usule ilişkin belli şartların öngörölmesinin doğrudan mahkemeye erişim hakkının ihlaline yol açacağı söylenemez. Yine de mahkemelerin usul kurallarını uygularken bir yandan davanın hakkaniyetine zarar verecek kadar katı şekilcilikten, öte yandan kanunla öngörölmüş olan usul şartlarının ortadan kalkmasına neden olacak kadar aşırı esneklikten kaçınmaları gereklidir. Usul kurallarının, hukuki güvenliğin sağlanması ve yargılamanın düzgün bir şekilde yürütülmesi sonucu adaletin tecelli etmesine hizmet etmek yerine davaların yetkili bir mahkeme tarafından görülmesi bakımından bir çeşit engel hâline gelmesi durumunda mahkemeye erişim hakkı ihlal edilmiş olacaktır (*Kamil Koç*, B. No: 2012/660, 7/11/2013, §§ 65, 68).

48. Başvuru yolları tüketilmeksizin başvuru yapılması hâlinde kabul edilebilirliğe ilişkin inceleme yapıldığı tarih itibarıyla bu yolların tüketilip tüketilmediğine bakılması gerekmektedir. Anayasa Mahkemesi, kabul edilebilirliğe ilişkin inceleme yapıldığı tarihte başvuru yollarının tüketilmiş olması durumunda başvuruyu, başvuru yollarının tüketilmemesi nedeniyle kabul edilemez bulmamakta ve diğer kabul edilebilirlik şartlarını da karşılayan başvuruları esaslan incelemektedir (*Abdullah Akyüz* [GK], B. No: 2013/9352, 2/7/2015).

49. Somut olayda Mahkemenin 12/6/2013 tarihli kararına karşı temyiz yoluna başvurulduğu ve başvurunun temyiz incelemesi sonucunu beklemeden 19/11/2013 tarihinde Anayasa Mahkemesine bireysel başvuruda bulunduğu anlaşılmıştır.

50. Yukarıda açıklanan ilkeler ışığında başvurunun başvuru yolları tüketilmeden bireysel başvuruda bulunduğu anlaşılmış ise de bireysel başvuru sürecinde söz konusu kararın Yargıtay tarafından 4/2/2015 tarihinde onanarak kesinleştiği dikkate alındığında somut olayın koşullarında başvuru yollarının tüketildiğinin kabul edilmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

51. Sonuç olarak başvuru konusu olayda, ölümün etkili soruşturulmasına ilişkin usule ilişkin yükümlülüğün yerine getirilmemesi suretiyle Anayasa'nın 17. maddesinin ihlal edildiğine dair iddiaların 6216 sayılı Kanun'un 48. maddesi uyarınca açıkça dayanaktan yoksun olmadığı görülmektedir. Başka bir kabul edilemezlik nedeni de görülmediğinden başvurunun kabul edilebilir olduğuna karar verilmesi gerekir.

52. Başvurucu, soruşturmanın uzun süredir sonuçlandırılmaması nedeniyle yaşam hakkının yanında Anayasa'nın 40. maddesinde koruma altına alınan etkili başvuru hakkının ihlal edildiğini de iddia etmiştir.

53. Başvurucunun soruşturmanın etkili yürütülmediği yönündeki iddiası açıkça dayanaktan yoksun bulunmayarak Anayasa'nın 17. maddesi kapsamında incelenmiştir. Ayrıca bu bağlamda Anayasa'nın 40. maddesinin de ihlal edildiği iddiasının değerlendirilmesine gerek görülmemiş olup bu yöndeki şikâyetler de Anayasa'nın 17. maddesinin üçüncü fıkrası kapsamında incelenmiştir.

2. Esas Yönünden

54. Bakanlık görüşünde öncelikle başvurunun, Anayasa'nın yaşam hakkına ilişkin hükümleri ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin (Sözleşme) 2. maddesi ile bu maddeye ilişkin Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM) içtihatları uyarınca Sözleşme'nin 2. maddesinin usule ilişkin koruması altında, etkili soruşturma yapılması gerekliliğine ilişkin olarak değerlendirilmesinin gerektiği ifade edilmiş; Anayasa Mahkemesi ve AİHM içtihatları uyarınca bir ölüm meydana gelmişse devletin pozitif yükümlülüğü kapsamında ölümün nedenlerini soruşturma ve sorumluları tespit ederek cezalandırma ödevinin de bulunduğu, bu usul yükümlülüğünün gerektiği şekilde yerine getirilmemesi hâlinde devletin negatif ve pozitif yükümlülüklerine gerçekten uyup uymadığının tespit edilemeyeceği, doğal olmayan ölüm olayı sonucunda yaşam hakkı kapsamında yürütülecek ceza soruşturmasının etkili olabilmesi için yetkililerin resen harekete geçmesi, soruşturmakla görevli olan ve soruşturmayı yürüten kişilerin olaylara karışmış olabilecek kişilerden bağımsız olmaları, ölenin ailesinin meşru çıkarlarının korunması için soruşturmanın; yeterli ölçüde kendilerine açık olması, makul bir ivedilik içinde yürütülmesi, sorumluların belirlenmelerine ve gerekirse cezalandırılmalarına imkân verecek nitelikte olması gerektiği belirtilmiştir.

55. Bakanlık görüşünde mevcut başvuru ile ilgili olarak soruşturma ve kovuşturma aşamasında yapılan işlemlere süreleri ile birlikte yer verildikten sonra sonuç olarak bağımsız

ve tarafsız Başkale Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından olay hakkında resen ve derhâl başlatılan soruşturmada, delillerin Cumhuriyet Savcılığınca resen toplandığı, soruşturmanın başvuruca açık olarak yürütülüp etkin katılımının sağlandığı belirtilerek başvuruca oğlunun ölümüne ilişkin etkili soruşturma yapılmadığı şikâyetlerinin değerlendirilmesi konusundaki takdirin Anayasa Mahkemesine ait olduğu ifade edilmiştir.

56. Başvurucu, Bakanlığın görüşüne karşı sunduğu cevaplarında Bakanlığın başvuruya konu olayın Sözleşme'nin 2. maddesi kapsamında etkili soruşturma yükümlülüğüne bağlı olarak değerlendirilmesi gerektiğine ilişkin görüşüne katıldığını, başvuruya konu somut olayın 29/8/1997 tarihinde gerçekleşmesine rağmen olaya ilişkin soruşturma ve akabinde yapılan kovuşturmanın 4/2/2015 tarihinde sonlandırıldığını, soruşturma ve kovuşturmanın uzamasında herhangi bir tutumunun etkisinin bulunmadığını belirterek başvuru formundaki taleplerini yinelemiştir.

a. Genel İlkeler

57. Anayasa'nın "*Kişinin dokunulmazlığı, maddi ve manevi varlığı*" başlıklı 17. maddesinin birinci fıkrası şöyledir:

"Herkes, yaşama, maddî ve manevî varlığını koruma ve geliştirme hakkına sahiptir."

58. Anayasa Mahkemesine göre doğal olmayan bir ölüm meydana gelmişse devletin pozitif yükümlülüğü kapsamında ölümün nedenlerini soruşturma ve sorumluları tespit ederek cezalandırma ödevi de vardır. Bu usul yükümlülüğünün gerektiği şekilde yerine getirilmemesi hâlinde devletin negatif ve pozitif yükümlülüklerine gerçekten uyup uymadığı tespit edilemez. Bu nedenle devletin bu madde kapsamındaki negatif ve pozitif yükümlülüklerinin güvencesini, soruşturma yükümlülüğü oluşturmaktadır (*Salih Akkuş*, B. No: 2012/1017, 18/9/2013, § 29).

59. Ceza soruşturmaları, sorumluların tespitine ve cezalandırılmalarına imkân verecek şekilde etkili ve yeterli olmalıdır. Soruşturmanın etkili ve yeterli olduğundan söz edebilmek için soruşturma makamlarının resen harekete geçerek ölümü aydınlayabilecek ve sorumluların tespitine yarayabilecek bütün delilleri derhâl toplamaları gerekir. Soruşturmada ölüm olayının nedenini veya sorumlu kişilerin ortaya çıkarılması imkânını zayıflatan bir eksiklik, etkili soruşturma yürütme kuralıyla çelişme riski taşır (*Serpil Kerimoğlu ve diğerleri*, § 57).

60. Bireyin, bir kamu görevlisi ya da herhangi bir kişi tarafından hukuka aykırı olarak yakının yaşamına son verildiğine veya Anayasa'nın 17. maddesi kapsamında bir muameleye tabi tutulduğuna ilişkin savunulabilir bir iddiasının bulunması hâlinde Anayasa'nın 17. maddesi, "*Devletin temel amaç ve görevleri*" kenar başlıklı 5. maddedeki genel yükümlülükle birlikte yorumlandığında etkili bir resmî soruşturmanın yapılmasını gerektirir (*Salih Akkuş*, § 30).

61. Bu çerçevede kamu görevlilerinin eylemleri ile meydana gelen ölüm olaylarına ilişkin soruşturmanın kapsamlı, dikkatli ve tarafsız şekilde gerçekleştirilmesi gerekmektedir (Benzer yöndeki AİHM kararı için bkz. *McCann ve diğerleri/Birleşik Krallık* [BD], B. No: 18984/91, 27/9/1995, §§ 161-163). Bu tür olaylara ilişkin soruşturmalarda aranılan bağımsızlık, sadece hiyerarşik ve kurumsal bağımsızlığı ifade etmemekte olup soruşturmanın fiilen de (uygulamada) bağımsız olarak yürütülmesini gerektirmektedir (Benzer yöndeki AİHM kararı için bkz. *Hugh Jordan/Birleşik Krallık*, B. No: 24746/94, 4/5/2001, § 106).

62. Kamu gücünün kullanımı sonucu gerçekleşen ölümlerin daha sıkı bir şekilde incelenmesi gerekmele birlikte -doğal olmayan her ölüm olayında olası cezai sorumluluğun tespiti adına- soruşturmadan kovuşturma aşamasına geçildiği durumlarda, ilk derece mahkemesi önündeki yargılama aşaması dâhil bütün sürecin de 17. maddenin gereklerine cevap verebilecek nitelikte olması gerekmektedir (Benzer yöndeki AİHM kararları için bkz. *Ali ve Ayşe Duran/Türkiye*, B. No: 42942/02, 8/4/2008, § 61; *Öner Yıldız/Türkiye*, [BD], B. No: 48939/99, 30/11/2004, §§ 95, 96). Böylece derece mahkemeleri; mağdur olan kişilerin yaşam hakkına, maddi ve manevi varlığına karşı yapılan saldırıların hiçbir durumda cezasız bırakılmamasını teminat altına alabilecektir (*Sadık Koçak ve diğerleri*, B. No: 2013/841, 23/1/2014, § 77).

63. Anayasa Mahkemesi tarafından ele alınması gereken önemli bir diğer husus da derece mahkemelerinin, bu tür olaylara ilişkin yürüttükleri yargılamalarda bir sonuca varırken Anayasa'nın 17. maddesinin gerektirdiği seviyede derinlik ve özenle bir inceleme yapıp yapmadıklarını ya da ne ölçüde yaptıklarını değerlendirmektir. Zira derece mahkemeleri tarafından bu konuda gösterilecek hassasiyet, yürürlükteki yargı sisteminin, daha sonra ortaya çıkabilecek benzer yaşam hakkı ihlallerinin önlenmesinde sahip olduğu önemli rolün zarar görmesine engel olacaktır (*Cemil Danışman*, B. No: 2013/6319, 16/7/2014, § 110; benzer yöndeki AİHM kararları için bkz. *Ali ve Ayşe Duran/Türkiye*, § 62; *Okkalı/Türkiye*, B. No: 52067/99, 17/10/2006, § 66).

64. Yukarıda sayılanlara ilave olarak yürütülecek soruşturmaları makul bir süratle gerçekleştirilme ve soruşturmalarda özen gösterilme zorunluluğu da zımnen mevcuttur. Bazı özel durumlarda soruşturmanın veya kovuşturmanın ilerlemesine engel olan unsurlar ya da güçlükler bulunabilir. Ancak bir soruşturmada ve devamında yapılan kovuşturmada yetkililerin süratli hareket etmeleri; yaşanan olayların daha sağlıklı şekilde aydınlatılabilmesi, kişilerin hukukun üstünlüğüne olan bağlılığını sürdürmesi ve hukuka aykırı eylemlere hoşgörü gösterildiği ya da kayıtsız kalındığı görünümü verilmesinin engellenmesi açısından kritik bir öneme sahiptir (*Deniz Yazıcı*, B. No: 2013/6359, 10/12/2014, § 96, benzer yöndeki AİHM kararı için bkz. *Maiorano ve diğerleri/İtalya*, 28634/06, 15/12/2009, § 124).

65. Yürütülecek ceza soruşturmalarının etkinliğini sağlayan hususlardan biri de teoride olduğu gibi pratikte de hesap verilebilirliği sağlamak için soruşturmanın veya sonuçlarının kamu denetimine açık olmasıdır. Buna ilaveten her olayda, ölen kişinin yakınlarının meşru menfaatlerini korumak için bu sürece gerekli olduğu ölçüde katılımları sağlanmalıdır (*Serpil Kerimoğlu ve diğerleri*, § 58).

b. İlkelerin Başvuruya Uygulanması

66. Başvurucunun şikâyeti, yakınının ölümü ile ilgili olarak etkili bir soruşturma yürütülmesi konusundaki devletin usul yükümlülüğü kapsamına girmektedir.

67. Yukarıda belirtilen usul yükümlülüğü kapsamındaki ilkeler bağlamında somut olay öncelikle soruşturmanın bağımsız ve tarafsız bir şekilde yürütülerek etkililiği adına aranan ölüm olayını aydınlayabilecek ve sorumluların tespitine yarayabilecek bütün delillerin toplanması ve elde edilen delillerin kapsamlı, nesnel ve tarafsız bir analizine dayalı olarak sonuca ulaşılması ölçütleri açısından değerlendirildiğinde; soruşturma açılması için ölenin yakınlarının resmî bir başvuru yapması beklenmeksizin bağımsız Cumhuriyet Başsavcılığınca resen harekete geçilip soruşturmanın derhâl başlatıldığı, bizzat Cumhuriyet Savcısı tarafından ölü muayene ile otopsi raporlarının alındığı, akabinde ceset üzerinde sistematik otopsi işleminin yapıldığı, tıbbi kesin ölüm sebebinin belirlendiği, şüphelilerin açık kimliklerinin

zaman kaybedilmeksizin tespit edilip tanıklara teşhis ettirildiği, tanıkların bilgi ve görgülerinin tespit edilmesi suretiyle ölüm olayının nedeninin aydınlatıldığı ve sorumlu kişilerin tespit edilmesini yarayabilecek bütün delillerin toplandığı görülmüştür.

68. Ayrıca soruşturmanın başvurucaya açık olarak yürütülüp soruşturmada başvurucaunun etkili katılımının da sağlandığı anlaşılmıştır.

69. Diğer taraftan somut olayda soruşturmada etkililiği adına, ölüm olayını aydınlayabilecek ve sorumluların tespitine yaracak tüm deliller toplandıktan sonra sorumlulukları bulunan kamu görevlileri hakkında kamu davası açıldığı, bu aşamada da başvurucaunun etkili katılımının sağlandığı ve nihayetinde elde edilen delillerin kapsamlı, nesnel ve tarafsız bir analizine dayalı olarak olayda sorumlulukları bulunan kamu görevlilerin benzer yaşam hakkı ihlalleri bakımından caydırıcı nitelikte olan uzun süreli hapis cezaları ile ayrı ayrı cezalandırıldıkları anlaşılmıştır.

70. Somut olayda yürütülen soruşturma ve davanın, ölüm nedeninin kesin olarak saptanmasına ve sorumlu kişilerin cezalandırılmalarına imkân verecek nitelikte yürütüldüğü; soruşturma ve Derece Mahkemeleri makamlarının olayın seyrini aydınlatmak istediğinden kuşku duyulacak herhangi bir sebebin bulunmadığı, nitekim kovuşturma sonucunda da sorumlulukları bulunan kamu görevlilerinin uzun süreli hapis cezalarıyla cezalandırıldıkları görülebilmekle birlikte yaklaşık on sekiz yıl süren soruşturma ve kovuşturma aşamalarının -kovuşturma sonucunda alınan kararın sonucunun ne olduğunun önemi olmaksızın- Anayasa'nın 17. maddesinin gerektirdiği sürat ve özenle yürütülüp yürütülmediği de incelenmelidir.

71. Yukarıda değinilen ilke kararlarında da belirtildiği üzere kamu gücünün kullanımı sonucu gerçekleşen ölümlerde daha sıkı bir şekilde incelenmesi gerekmele birlikte doğal olmayan her ölüm olayında olası cezai sorumluluğun tespiti adına soruşturma ve sonrasında kovuşturma aşamasına geçildiği durumlarda, temyiz mahkemesi önündeki kanun yolu incelemesi aşaması da dâhil bütün sürecin Anayasa'nın 17. maddesi kapsamında "makul bir özen ve süratle bitirilme yükümlülüğünün gereklerine cevap verebilecek nitelikte" olması gerekmektedir.

72. Bu incelemede soruşturma ve devamında yapılan kovuşturmanın makul bir özen ve süratle yapılıp yapılmadığına ilişkin tespit; başvuruya konu olayın kendi koşullarına, şüpheli veya sanık sayısına, suçlamaların niteliğine, olayın karmaşıklık derecesine ve soruşturma ile kovuşturmanın ilerlemesine engel olan unsurlar ya da güçlüklerin bulunup bulunmadığına göre farklılık gösterebilecektir.

73. Somut olayda kovuşturma; dosyanın, Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından bir yılı aşkın bir süre sonra görevsizlik kararı verilmesi, İl İdare Kurulunca yine bir yılı aşkın bir süre sonra "lüzumu muhakeme kararı" verilip yer bakımından yetkisiz Mahkemeye gönderilmesi, akabinde de bu Mahkemece aynı şekilde bir yılı aşkın bir süre sonra yetkisizlik kararı verilerek başka bir mahkemeye göndermesiyle ölümün gerçekleştiği 31/8/1997 tarihinden itibaren yaklaşık üç yıl sonra başlatılabilmiş ve bu aşamada gerek bazı temel kanunlarda yapılan değişiklikler ve gerçekleştirilen birtakım usul ve tahkikat eksiklikleri ile temyiz incelemelerinde geçen süreler nedeniyle ancak on beş yıla yakın bir sürede sonlandırılabilmiştir.

74. Kovuşturma sonucunda sorumlulukları bulunanlar hakkında verilen ilk kararın, soruşturmada yaşanan bazı gecikmelerin de eklenmesiyle ancak olaydan yaklaşık yedi yıl sonra verilebildiği, nihai kararın ise bazı usul ve tahkikat eksiklikleri sonucu yaşanan gecikme

nedeniyle bu kararın verilmesinden itibaren yaklaşık on bir yıl sonra verilebildiği görülmüştür.

75. Başvuruya konu soruşturma ve iki dereceli yargılama aşamalarının ilerlemesine engel olan herhangi bir unsur ya da güçlüğü bulunmaması, şüpheli ve sanık sayısı; olayın, aşamaların bu derece uzun sürmesine sebebiyet verecek nitelikte bir karmaşıklığa sahip olmaması ile başvurucunun bu gecikmede hiçbir dahlinin olmaması gibi hususlar dikkate alındığında somut olaya ilişkin yargı sürecinin toplam on sekiz yıl gibi çok uzun bir sürede sonlandırılmasının makul olduğu söylenemeyecektir.

76. Bu tespitlere olayın sorumlularının kamu görevlileri olmasının da eklenmesiyle somut başvuruya konu aşamaların, bir bütün olarak Anayasa'nın 17. maddesinin gerektirdiği sürat ve özende bir inceleme içermediği açıkça görülmektedir.

77. Kamu görevlilerinin sorumluluklarının bulunduğu somut olayda Derece Mahkemeleri makamlarınca, yürütülen soruşturma hususunda ve yürürlükteki yargı sisteminde daha sonra ortaya çıkabilecek benzer yaşam hakkı ihlallerinin önlenmesinde sahip olunan önemli rolün zarar görmesine neden olabilecek şekilde makul süratle hareket edilmediği ve gerekli hassasiyetin gösterilmediği sonucuna varılmıştır.

78. Bu hassasiyetin; kişilerin hukukun üstünlüğüne olan bağlılığını sürdürmesi, adalete olan güvenin sarsılmaması ve kamu görevlileri tarafından gerçekleştirilen hukuka aykırı eylemlere hoşgörü gösterildiği ya da kayıtsız kalındığı görünümü verilmesinin engellenmesi açısından azami oranda gösterilmesi gereklidir.

79. Açıklanan gerekçelerle Anayasa'nın 17. maddesinde güvence altına alınan yaşam hakkının usule ilişkin boyutunun ihlal edildiğine karar verilmesi gerekir.

3. 6216 Sayılı Kanun'un 50. Maddesi Yönünden

80. 6216 sayılı Kanun'un 50. maddesinin (2) numaralı fıkrası şöyledir:

“Tespit edilen ihlal bir mahkeme kararından kaynaklanmışsa, ihlali ve sonuçlarını ortadan kaldırmak için yeniden yargılama yapmak üzere dosya ilgili mahkemeye gönderilir. Yeniden yargılama yapılmasında hukuki yarar bulunmayan hâllerde başvurucu lehine tazminata hükmedilebilir veya genel mahkemelerde dava açılması yolu gösterilebilir. Yeniden yargılama yapmakla yükümlü mahkeme, Anayasa Mahkemesinin ihlal kararında açıkladığı ihlali ve sonuçlarını ortadan kaldıracak şekilde mümkünse dosya üzerinden karar verir.”

81. Başvurucu, yaşam hakkının ihlali nedeniyle miktar belirtmeksizin maddi ve manevi tazminat talebinde bulunmuştur.

82. Başvuru hakkında yapılan inceleme sonucunda yaşam hakkının esasının ihlal edildiği yönünde bir karar verilmemiş, bununla birlikte yaşam hakkının etkili soruşturma boyutunun ihlal edildiğine hükmedilmiştir. Başvurucu da uğradığını iddia ettiği maddi zarar ile ilgili olarak Anayasa Mahkemesine herhangi bir belge sunmamıştır. Anayasa Mahkemesinin maddi tazminata hükmedebilmesi için başvurucuların uğradıklarını iddia ettikleri maddi zarar ile tazminat talebi arasında illiyet bağı kurulması gerekir. Bu nedenle Anayasa Mahkemesine herhangi bir belge sunmayan başvurucunun maddi tazminat talebi reddedilmelidir.

83. Ancak başvurucunun oğlunun ölümü hakkında makul süratle bir ceza soruşturması ve kovuşturması yürütülmemesi nedeniyle yalnızca ihlal tespitiyle telafi

Başvuru Numarası : 2013/8592
Karar Tarihi : 6/1/2016

edilemeyecek ölçüdeki manevi zararları karşılığında somut olayın özellikleri dikkate alınarak başvurucaya takdiren net 35.000 TL manevi tazminat ödenmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

84. Dosyadaki belgelerden tespit edilen 198,35 TL harç ve 1.800 TL vekâlet ücretinden oluşan toplam 1.998,35 TL yargılama giderinin başvurucaya ödenmesine karar verilmesi gerekir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Yaşam hakkının ihlal edildiğine ilişkin iddianın **KABUL EDİLEBİLİR OLDUĞUNA**,

B. Anayasa'nın 17. maddesinde güvence altına alınan yaşam hakkı kapsamında etkili soruşturma yürütme yükümlülüğünün **İHLAL EDİLDİĞİNE**,

C. Başvurucaya net 35.000 TL manevi tazminat **ÖDENMESİNE**, tazminata ilişkin diğer taleplerin **REDDİNE**,

D. 198,35 TL harç ve 1.800 TL vekâlet ücretinden oluşan toplam 1.998,35 TL yargılama giderinin **BAŞVURUCUYA ÖDENMESİNE**,

F. Ödemelerin, kararın tebliğini takiben başvurucayunun Maliye Bakanlığına başvuru tarihinden itibaren dört ay içinde yapılmasına, ödemede gecikme olması hâlinde bu sürenin sona erdiği tarihten ödeme tarihine kadar geçen süre için yasal **FAİZ UYGULANMASINA**,

G. Kararın bir örneğinin Van 1. Ağır Ceza Mahkemesine bilgilendirme amacıyla **GÖNDERİLMESİNE**,

H. Kararın bir örneğinin Adalet Bakanlığına **GÖNDERİLMESİNE**

6/1/2016 tarihinde **OYBİRLİĞİYLE** karar verildi.

Başkan
Burhan ÜSTÜN

Üye
Hicabi DURSUN

Üye
Erdal TERCAN

Üye
Hasan Tahsin GÖKCAN

Üye
Kadir ÖZKAYA